

Utbildningsdepartementet

Vissa frågor om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare

Denna promemoria har utarbetats inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet). I promemorian föreslås att en legitimerad lärare som är 50 år eller äldre under vissa förutsättningar ska undantas från behörighetsreglerna. Det föreslås också att lärare som undervisar i estetiska ämnen eller tidigare har behörighetsförklarats av en statlig myndighet under vissa förutsättningar ska kunna få legitimation trots att de saknar behörighetsgivande examen.

Innehåll

1. Författningstext	4
1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:801) om införande av skollagen (2010:800)	4
2. Lärare och förskollärare som är 50 år eller äldre – undantag från behörighetskrav för undervisning	6
3. Lärare i estetiska ämnen – undantag från kraven för legitimation	7
4. Lärare med äldre behörighetsförklaringar – undantag från kraven för legitimation	9
5. Konsekvenser	10
6. Författningsskommentar	11
6.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:801) om införande av skollagen (2010:800)	11
Konsekvensutredning Bilaga	15

Sammanfattning

I promemorian presenteras förslag till ändringar i lagen (2010:801) om införande av skollagen.

Det föreslås att en legitimerad lärare eller förskollärare som före den 1 juli 2015 har ingått avtal om anställning och är 50 år eller äldre ska kunna undantas från behörighetsreglerna. Detta gäller dock bara om läraren har flerårig erfarenhet från undervisning i de ämnen eller ämnesområden där behörigheten saknas och om huvudmannen bedömer att läraren eller förskolläraren har de ämneskunskaper som krävs. Läraren eller förskolläraren kan få undervisa i olika skolformer eller årskurser.

Vidare föreslås att en lärare som före den 1 december 2013 har en anställning i skolväsendet och huvudsakligen undervisar i ett eller flera estetiska ämnen, ska kunna komplettera sin utbildning inom Lärarlyftet och efter ansökan kunna meddelas legitimation, trots att han eller hon saknar en behörighetsgivande examen. Någon lämplighetsbedömning ska inte heller göras. En förutsättning ska vara att läraren har en examen från en högskoleutbildning som varit avsedd att ge kompetens för yrkesverksamhet som pedagog i skolväsendet, eller inom utbildning som liknar undervisning inom skolväsendet, i det aktuella estetiska ämnet eller ämnena. Lärarna undantas från kravet på en introduktionsperiod under samma förutsättningar som övriga lärare.

Slutligen föreslås att Statens skolverk efter ansökan ska få meddela legitimation till en lärare som saknar lärarexamen, men som genom beslut före den 1 juli 2011 av en statlig myndighet har getts behörighet för viss undervisning. Någon lämplighetsbedömning behöver inte göras. Sådana lärare undantas från kravet på en introduktionsperiod under samma förutsättningar som övriga lärare.

1. Författningstext

1.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:801) om införande av skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2010:801) om införande av skollagen (2010:800) att det ska införas nya bestämmelser, 33 f, 36 och 37 §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

33 f §

En legitimerad lärare eller förskollärare som den 1 juli 2015 är 50 år eller äldre, får bedriva undervisning även om han eller hon inte uppfyller kraven på behörighet i 2 kap. 13 § i den nya skollagen.

Första stycket gäller endast om

1. läraren eller förskolläraren har ingått avtal om anställning som lärare eller förskollärare före den 1 juli 2015,

2. läraren eller förskolläraren har flerårig erfarenhet från undervisning i de ämnen eller ämnesområden där behörigheten saknas, och

3. huvudmannen bedömer att läraren eller förskolläraren har de ämneskunskaper som krävs för att bedriva undervisning enligt första stycket.

36 §

Kraven i 2 kap. 16 § första stycket 1 och 3 i den nya skollagen gäller inte lärare som huvudsakligen undervisar i ett eller flera estetiska ämnen, och som

1. har ingått avtal om anställning i skolväsendet före den 1 december 2013,

2. har en examen från en högskoleutbildning som varit avsedd att i dessa ämnen ge kompetens som pedagog i skolväsendet eller inom utbildning som liknar undervisning inom skolväsendet, och

3. har kompletterat sin utbildning enligt 2 med sådan utbildning som regeringen med stöd av 2 kap.

13 § andra stycket i den nya skollagen har meddelat föreskrifter om.

Kravet i 2 kap. 16 § första stycket 2 i den nya skollagen gäller inte lärare enligt första stycket, om läraren har arbetat sammanlagt minst ett läsår eller motsvarande i en eller flera anställningar som lärare.

37 §

Kraven i 2 kap. 16 § första stycket 1 och 3 i den nya skollagen gäller inte lärare som genom ett beslut av en statlig myndighet före den 1 juli 2011 har förklarats behöriga för viss undervisning i skolväsendet.

Kravet i 2 kap. 16 § första stycket 2 i den nya skollagen gäller inte lärare enligt första stycket, om läraren har arbetat sammanlagt minst ett läsår eller motsvarande i en eller flera anställningar som lärare.

2. Lärare och förskollärare som är 50 år eller äldre – undantag från behörighetskrav för undervisning

Förslag: En legitimerad lärare eller förskollärare som den 1 juli 2015 är 50 år eller äldre, får bedriva undervisning även om han eller hon inte uppfyller kraven på behörighet enligt skollagen. En förutsättning är att läraren eller förskolläraren

- har ingått avtal om anställning före den 1 juli 2015, och
- har flerårig erfarenhet från undervisning i de ämnen eller ämnesområden där behörigheten saknas.

Huvudmannen bedömer om läraren eller förskolläraren har de ämneskunskaper som krävs för att bedriva undervisning i de ämnen där lärarens eller förskollärarens behörighet saknas.

Skäl för förslagen

Det finns legitimerade lärare och förskollärare som har lång erfarenhet av undervisning, som de enligt förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare och utnämning till lektor (behörighetsförordningen) inte har behörighet för. Lärarnas Riksförbund föreslår i sitt yttrande över promemorian Fritidspedagogers, speciallärares och specialpedagogers behörighet att undervisa m.m. (U2013/6626/S) särskilda övergångsregler för lärare med lång erfarenhet och vilka efter en komplettering av sin behörighet skulle ha några få år kvar till pension. Förbundet föreslår att det ska gälla lärare som under 2015 uppnår 60 års ålder.

En legitimerad lärare eller förskollärare med flerårig erfarenhet från undervisning i något eller några ämnen som ligger utanför lärarens behörighet, kan genom sin långa erfarenhet bedömas ha sådana kunskaper och förmågor som krävs för att på ett tillfredsställande sätt fungera som lärare eller förskollärare. I likhet med vad Lärarnas Riksförbund anger bedöms det finnas ett behov av dels en övergångsregel, dels att avgränsa den grupp som ska omfattas av en sådan. Det bedöms som rimligt att ange en bestämd åldersgräns så att bestämmelsen blir tydlig och förutsägbar. Dock bör undantaget inte vara för snävt, utan åldersgränsen bör sättas vid 50 år. En legitimerad lärare eller förskollärare som har uppnått den åldern bör, trots att han eller hon saknar formell behörighet i ett eller några ämnen, inte behöva ägna tid åt och ta allmänna resurser i anspråk för att läsa in ny ämnesbehörighet. Det bör också beaktas att det för personer som är 50 år eller äldre kan bli allt svårare att etablera sig på nytt på arbetsmarknaden. Det är dock väsentligt att en bedömning av lärarens eller förskollärarens skicklighet görs av den huvudman som anställt läraren eller förskolläraren. Det är frivilligt för huvudmannen att göra en bedömning av om en lärare eller förskollärare utan formell behörighet ska få användas för undervisningen, varför den nya bestämmelsen inte innebär ett obligatoriskt åtagande för huvudmannen. Huvudmannen kan i stället välja en legitimerad lärare som är behörig för undervisningen.

Läraren eller förskolläraren bör ha gedigen erfarenhet av undervisningen. En förutsättning bör också vara att huvudmannen har bedömt att läraren eller förskolläraren har de ämneskunskaper som krävs för undervisningen.

Huvudmannen bör i egenskap av arbetsgivare, i sin organisation, ha en dokumentation avseende de anställdas erfarenhet och kompetens. Exempelvis kan en sådan dokumentation innehålla uppgifter om behörighet, utbildning och arbetslivserfarenhet. Huvudmannen torde därmed ha tillgång till erforderlig information för att göra en bedömning av vilka lärare som kan komma att omfattas av den föreslagna bestämmelsen. Det är fråga om uppgifter om legitimerade lärare, som uppnått en viss ålder och mot bakgrund av flerårig erfarenhet, bedöms ha sådan kompetens att de får bedriva undervisning i ämnen eller skolformer för vilka de inte uppfyller kraven på behörighet.

3. Lärare i estetiska ämnen – undantag från kraven för legitimation

Förslag: Statens skolverk ska efter ansökan kunna meddela legitimation till en lärare eller förskollärare som huvudsakligen undervisar i ett eller flera estetiska ämnen, trots att kraven på behörighetsgivande examen och lämplighet inte är uppfyllda. Förutsättningar ska vara att läraren före den 1 december 2013 har ingått avtal om anställning i skolväsendet och har en examen från en högskoleutbildning som varit avsedd att ge kompetens för yrkesverksamhet som pedagog i skolväsendet, eller inom utbildning som liknar undervisning inom skolväsendet, i det aktuella estetiska ämnet eller ämnena samt har kompletterat sin examen med sådan utbildning som regeringen med stöd av 2 kap. 13 § andra stycket i den nya skollagen har meddelat föreskrifter om.

Kravet på att ha genomfört en introduktionsperiod för att meddelas legitimation ska inte gälla, om läraren har arbetat sammanlagt minst ett läsår eller motsvarande i en eller flera anställningar som lärare eller förskollärare.

Utbildningar som gett kompetens för yrkesutövning i skolan

Det finns lärare som, utan att det är fråga om lärarutbildning, har gedigen högskoleutbildning, som syftat till att ge kunskap och kompetens för yrkesverksamhet i skolväsendet. Sådana utbildningar har framför allt funnits inom ämnen som musik, dans, slöjd, bild och teater. Ämnena benämns här estetiska ämnen.

Som exempel på en utbildning som syftat till att ge kompetens för yrkesverksamhet i olika skolformer kan nämnas danspedagogutbildningen. Den konstnärliga högskoleexamen i dans inrättades 1993. Enligt examensordningen har danspedagoger en utbildning som leder till

att studenten förvärvat kompetens för yrkesverksamhet som danspedagog i skolformer som i dag ingår i skolväsendet (högskoleförordningen [1993:100], bilaga 2). Denna examen är dock ingen behörighetsgivande lärarexamen och är därför i sig inte legitimationsgrundande. Det kan nämnas att det ofta verkar förekomma att danspedagoger undervisar bl.a. i gymnasieskolan i ämnet dans. Skälet till detta är att de personer som haft för avsikt att utbilda sig för att undervisa i ämnet dans under många år har hänvisats till danspedagogutbildningen, vilket innebär att det inte funnits några utbildade och behöriga lärare att tillgå. Någon statistik som visar andelen behöriga lärare i ämnet finns inte.

Skäl för förslagen

Det är väsentligt att alla elever får undervisning av välutbildade och lämpliga lärare. För att få bedriva undervisning i skolan eller förskolan krävs därför en lärar- eller förskollärarexamen och från och med den 1 december 2013 också legitimation för yrket. Bara den som har en lärar- eller förskollärarexamen kan få legitimation. Några remissinstanser anger i sina remissyttranden på promemorian Fritidspedagogers, speciallärares och specialpedagogers behörighet att undervisa m.m. att det för undervisning i dans inte funnits en behörighetsgivande lärarexamen före 2001 trots att ämnet funnits i gymnasieskolan. För att Statens skolverk ska kunna meddela legitimation till aktuella lärare, t.ex. danspedagoger, måste de först ansöka till vidareutbildning av obehöriga lärare (VAL, se förordning [2011:689] om vissa behörighetsgivande examina för legitimation som lärare och förskollärare och om högskoleutbildningar för vidareutbildning av lärare som saknar lärarexamen). På så sätt kan de validera sin utbildning och sedan avsätta egen tid för de studier som krävs för att komplettera till en lärarexamen. På denna punkt skiljer sig förhållandena för danspedagoger och andra grupper med en högskoleexamen (som inte är en lärarexamen) i ett estetiskt ämne. Andra grupper har i högre grad haft tillgång till en utbildning som lett till en lärarexamen i respektive ämne. Det bedöms dock inte finnas skäl för att göra någon skillnad mellan dessa grupper. För att komma i fråga för det föreslagna undantaget krävs dock att personen före den 1 december 2013 ingått avtal om anställning i skolväsendet. Ett förfarande där de aktuella lärarna måste ta del av en längre utbildning inom exempelvis VAL framstår som onödigt. Det är rimligt att anta att det endast behövs mindre kompletteringar, inom exempelvis områden som styrdokument och betygssättning, för att dessa lärare ska kunna uppfylla kraven på behörighet och få legitimation.

Lärare som har en examen från en högskoleutbildning som varit avsedd att ge kompetens för yrkesverksamhet som pedagog i skolväsendet, eller inom utbildning som liknar undervisning inom skolväsendet, i ett eller flera estetiska ämnen och som den 1 december 2013 har en anställning i skolväsendet föreslås därför kunna komplettera sin tidigare utbildning med 30 högskolepoäng inom ramen för Lärarlyftet och därmed uppfylla kraven på behörighet och kunna få legitimation.

Kravet enligt 2 kap. 16 § skollagen på att ha genomfört en introduktionsperiod ska inte gälla, om läraren har arbetat sammanlagt minst ett läsår eller motsvarande i en eller flera anställningar som lärare.

4. Lärare med äldre behörighetsförklaringar – undantag från kraven för legitimation

Förslag: Statens skolverk ska, trots kraven på en behörighetsgivande examen och lämplighet, efter ansökan få meddela legitimation till en lärare som saknar en lärarexamen, men som före den 1 juli 2011 har förklarats behörig för viss undervisning av en statlig myndighet. Kravet på att ha genomfört en introduktionsperiod för att meddelas legitimation ska inte gälla, om läraren har arbetat sammanlagt minst ett läsår eller motsvarande i en eller flera anställningar som lärare.

Behörighetsförklaring från en statlig myndighet

Behörighetskraven för lärare har varierat såväl över tid som lokalt. I betänkandet Legitimation och skärpta behörighetsregler (SOU 2008:52) finns en historisk tillbakablick av regleringarna av läraryrket. Behörighetsreglerna för lärare blev genom skolförordningen (1971:235) mer detaljerade än tidigare. Lämplighet för läraryrket och förmåga att undervisa framhölls tydligt. Behörighetsvillkoren angav vilken eller vilka alternativa lärarexamina som gav behörighet till olika tjänster. Samtidigt fanns en undantagsbestämmelse enligt vilken Skolöverstyrelsen, om särskilda skäl förelåg, fick förklara att en person, som inom eller utom landet genomgått utbildning eller fullgjort tjänstgöring motsvarande behörighetskraven för den aktuella tjänsten, var behörig för undervisning. En sådan behörighetsförklaring kunde också ges om bristen i den sökandes behörighet var av mindre vikt med hänsyn tagen till sökandens meriter i övrigt. Möjligheterna till undantag var således begränsade och det var den högsta förvaltningsmyndigheten på skolområdet som handlade dessa ärenden.

Skäl för förslagen

När lagen (2010:801) om införande av skollagen (2010:800) infördes var ambitionen att Statens skolverk skulle kunna meddela legitimation till de lärare som tidigare ansetts uppfylla de behörighetskrav som krävs för att undervisa inom skolväsendet. Det får anses självklart att även de yrkesverksamma lärare som behörighetsförklarats av Skolöverstyrelsen ska kunna få legitimation på grundval av myndighetens beslut. Mot denna bakgrund föreslås att Statens skolverk ska kunna meddela legitimation till lärare som tidigare av en statlig myndighet bedömts uppfylla kravet på behörighet för att undervisa i skolväsendet.

Kravet enligt 2 kap. 16 § skollagen på att ha genomfört en introduktionsperiod bör, i de ovan behandlade fallen, inte gälla, om läraren har arbetat sammanlagt minst ett läsår eller motsvarande i en eller flera anställningar som lärare.

5. Konsekvenser

En konsekvensutredning har upprättats. Den finns i *bilagan*.

6. Författningskommentar

6.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2010:801) om införande av skollagen (2010:800)

33 f §

En legitimerad lärare eller förskollärare som den 1 juli 2015 är 50 år eller äldre, får bedriva undervisning även om han eller hon inte uppfyller kraven på behörighet i 2 kap. 13 § i den nya skollagen.

Första stycket gäller endast om

- 1. läraren eller förskolläraren har ingått avtal om anställning som lärare eller förskollärare före den 1 juli 2015,*
- 2. läraren eller förskolläraren har flerårig erfarenhet från undervisning i de ämnen eller ämnesområden där behörigheten saknas, och*
- 3. huvudmannen bedömer att läraren eller förskolläraren har de ämneskunskaper som krävs för att bedriva undervisning enligt första stycket.*

Paragrafen, som är ny, innehåller övergångsbestämmelser om legitimerade lärare och förskollärare som den 1 juli 2015 är 50 år eller äldre.

Av *första stycket* följer att en sådan lärare eller förskollärare får bedriva undervisning även om han eller hon inte uppfyller kraven på behörighet i 2 kap. 13 § skollagen. I den bestämmelsen sägs att endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Det är enligt förevarande bestämmelse enbart behörighetskravet i 2 kap. 13 § skollagen som inte behöver vara uppfyllt. En förutsättning för att läraren eller förskolläraren ska få bedriva undervisning är att han eller hon är legitimerad.

I *andra stycket* anges att läraren eller förskolläraren endast får bedriva den aktuella undervisningen under vissa förutsättningar. Av *första punkten* framgår att läraren eller förskolläraren måste ha ingått avtal om anställning som lärare före den 1 juli 2015. Något krav på att läraren eller förskolläraren har tillträtt tjänsten före den tidpunkten uppställs inte. Enligt *andra punkten* måste läraren eller förskolläraren ha flerårig erfarenhet från undervisning i de ämnen eller ämnesområden där behörigheten saknas. Av *tredje punkten* framgår att det är huvudmannen som bedömer om läraren eller förskolläraren har de ämneskunskaper som krävs för att bedriva den aktuella undervisningen. Även om alltså en lärare eller förskollärare har flerårig erfarenhet, är det alltid huvudmannen som avgör om läraren eller förskolläraren bör få bedriva undervisningen. Om den aktuella undervisningen har utgjort endast en obetydlig del av lärarens eller förskollärarens undervisning bör han eller hon inte anses ha de kunskaper som krävs för att få undervisa i ämnen för vilka han eller hon saknar behörighet. Bestämmelsen innebär att det är frivilligt för huvudmannen att besluta om en lärare eller förskollärare som svarar mot givna förutsättningar ska komma i fråga för undervisningen. Huvudmannen kan alltså i stället välja en legitimerad lärare som är behörig för undervisningen.

I remisspromemorian Fritidspedagogers, speciallärares och specialpedagogers behörighet att undervisa m.m. (U2013/6626/S) föreslås att det i lagen (2010:801) om införande av skollagen (2010:800) bl.a. ska införas fem nya paragrafer, 33 a–33 e §§, som innehåller övergångsbestämmelser om bl.a. behörighet för vissa lärare. Eftersom även förevarande paragraf innehåller bestämmelser om behörighet placeras den lämpligen i anslutning till de föreslagna paragraferna 33 a–33 e §§.

Paragrafen behandlas i avsnitt 2.

36 §

Kraven i 2 kap. 16 § första stycket 1 och 3 i den nya skollagen gäller inte lärare som huvudsakligen undervisar i ett eller flera estetiska ämnen, och som

- 1. har ingått avtal om anställning i skolväsendet före den 1 december 2013,*
- 2. har en examen från en högskoleutbildning som varit avsedd att i dessa ämnen ge kompetens som pedagog i skolväsendet eller inom utbildning som liknar undervisning inom skolväsendet, och*
- 3. har kompletterat sin utbildning enligt 2 med sådan utbildning som regeringen med stöd av 2 kap. 13 § andra stycket i den nya skollagen har meddelat föreskrifter om.*

Kravet i 2 kap. 16 § första stycket 2 i den nya skollagen gäller inte lärare enligt första stycket, om läraren har arbetat sammanlagt minst ett läsår eller motsvarande i en eller flera anställningar som lärare.

I paragrafen, som är *ny*, finns bestämmelser om undantag för vissa lärare från de krav som uppställs i 2 kap. 16 § första stycket skollagen för att kunna meddelas legitimation.

Enligt *första stycket* ska kraven i 2 kap. 16 § första stycket 1 och 3 skollagen inte gälla lärare som huvudsakligen undervisar i ett eller flera estetiska ämnen, om vissa förutsättningar är uppfyllda. Enligt *första punkten* måste läraren ha ingått avtal om anställning i skolväsendet före den 1 december 2013. Av *andra punkten* framgår att ett krav är att läraren har en examen från en högskola eller ett universitet som varit avsedd att i dessa ämnen ge kompetens som pedagog i skolväsendet, eller inom utbildning som liknar undervisning inom skolväsendet. Enligt *tredje punkten* måste läraren ha kompletterat denna utbildning med sådan utbildning som regeringen föreskriver.

Av *andra stycket* framgår att kravet i 2 kap. 16 § första stycket 2 skollagen inte gäller lärare som omfattas av förevarande paragraf, om läraren har arbetat sammanlagt minst ett läsår eller motsvarande i en eller flera anställningar som lärare. I 2 kap. 16 § första stycket 2 skollagen finns ett krav på att en lärare eller förskollärare ska ha genomfört en introduktionsperiod för att kunna meddelas legitimation.

Paragrafen behandlas i avsnitt 3.

37 §

Kraven i 2 kap. 16 § första stycket 1 och 3 i den nya skollagen gäller inte lärare som genom ett beslut av en statlig myndighet före den 1 juli 2011 har förklarats behöriga för viss undervisning i skolväsendet.

Kravet i 2 kap. 16 § första stycket 2 i den nya skollagen gäller inte lärare enligt första stycket, om läraren har arbetat sammanlagt minst ett läsår eller motsvarande i en eller flera anställningar som lärare.

I paragrafen, som är *ny*, finns bestämmelser om undantag för vissa lärare från de krav som uppställs i 2 kap. 16 § första stycket skollagen för att kunna meddelas legitimation.

Av *första stycket* framgår att kraven i 2 kap. 16 § första stycket 1 och 3 skollagen inte gäller lärare som genom ett beslut av en statlig myndighet före den 1 juli 2011 har förklarats behöriga för viss undervisning i skolväsendet.

Av *andra stycket* framgår att kravet i 2 kap. 16 § första stycket 2 skollagen inte gäller lärare som omfattas av förevarande paragraf, om läraren har arbetat sammanlagt minst ett läsår eller motsvarande i en eller flera anställningar som lärare. I 2 kap. 16 § första stycket 2 skollagen finns ett krav på att en lärare eller förskollärare ska ha genomfört en introduktionsperiod för att kunna meddelas legitimation.

Paragrafen behandlas i avsnitt 4.

Referenser

Fritidspedagogers, speciallärares och specialpedagogers behörighet att undervisa m.m. Utbildningsdepartementet. Dnr U/2012/6626/S.

SFS 1971:235. Skolförordning.

SFS 1993:100. Högskoleförordning

SFS 2010:800. Skollag.

SFS 2010:801. Lagen om införande av skollagen.

SFS 2011:236. Förordning om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare och utnämning till lektor.

SOU 2008:52. Legitimation och skärpta behörighetsregler.

Problembeskrivning – vad ska uppnås?

Den föreslagna regleringen innehåller tre olika delar.

För det första innebär regleringen att legitimerade lärare och förskollärare som den 1 juli 2015 är 50 år eller äldre och som har flerårig erfarenhet från undervisning som de inte har behörighet för enligt förordning (2011:236) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare och utnämning till lektor ska undantas från behörighetsreglerna, om huvudmannen bedömer att läraren har de ämneskunskaper som krävs.

För det andra innebär den föreslagna regleringen att lärare som saknar en lärarexamen och som i huvudsak undervisar i ett eller flera estetiska ämnen för vilka de även har en högskoleexamen som varit avsedd att ge kompetens för yrkesverksamhet som pedagog i skolväsendet, eller inom utbildning som liknar undervisning inom skolväsendet, i det estetiska ämnet eller ämnena, ska kunna komplettera sin utbildning inom Lärarlyftet, trots att de inte uppfyller kraven för denna fortbildningsinsats. Förslaget innebär att dessa lärare efter en sådan komplettering ska kunna få en legitimation och bli behöriga att bedriva undervisningen.

För det tredje föreslås att lärare som tidigare behörighetsförklarats av en statlig myndighet ska kunna meddelas legitimation trots att de saknar en lärarexamen.

Alternativa lösningar eller inte reglera alls

Några alternativa lösningar är inte möjliga. För att kunna lösa uppkomna problem krävs regeländringar.

Berörda av regleringen

Huvudmän inom skolväsendet berörs av regleringen om lärare i estetiska ämnen som innebär att lärare som saknar en lärarexamen, men som har en högskoleutbildning i det eller de estetiska ämnen som han eller hon undervisar i, ska kunna komplettera sin utbildning inom ramen för Lärarlyftet och därmed kunna få en legitimation.

Huvudmännen berörs också av regleringen om att legitimerade lärare eller förskollärare som den 1 juli 2015 är 50 år eller äldre får fortsätta att bedriva undervisning i de ämnen och ämnesområden som de har flerårig erfarenhet av undervisning i men saknar behörighet för.

Huvudmännen berörs dessutom av regleringen om behörighet för lärare som tidigare behörighetsförklarats av en statlig myndighet.

De som arbetar som lärare eller i vissa fall förskollärare hos nämnda huvudmän berörs vidare av förslagen genom att de anses behöriga för viss undervisning och även kan få legitimation.

Kostnader och andra konsekvenser

Regleringen om att lärare med en högskoleutbildning i det eller de estetiska ämnen som han eller hon undervisar i ska få möjlighet att komplettera sin utbildning inom ramen för Lärarlyftet trots att de inte har en lärarexamen, innebär att huvudmannen får viss ersättning enligt förordningen (2007:222) om statsbidrag för fortbildning av lärare samt fritidspedagoger och motsvarande för en sådan lärare som deltar i denna fortbildningsåtgärden. Staten står för utbildningskostnaden inom ramen för avsatta medel till Lärarlyftet. Huvudmannen står för lärarens lön och omkostnader i samband med utbildningen (om inte huvudmannen kommit överens om annat med den enskilde läraren) samt för eventuella vikariekostnader. Stimulansbidraget kan användas för dessa ändamål.

Regleringen om att legitimerade lärare som den 1 juli 2015 är 50 år eller äldre får fortsätta att bedriva undervisning i de ämnen och ämnesområden som de har flerårig erfarenhet av undervisning i men saknar behörighet för, innebär inte några ökade kostnader. Förslaget har heller ingen negativ inverkan på den kommunala självstyrelsen. Den föreslagna regleringen ger huvudmannen möjlighet att göra en bedömning av om en legitimerad lärare eller förskollärare som är 50 år eller äldre under nämnda förutsättningar ska få bedriva undervisningen trots att han eller hon saknar behörighet i ämnet eller ämnena. Huvudmannen kan också välja en annan lösning, dvs. att anställa en legitimerad lärare som också är formellt behörig för undervisningen.

Inte heller den föreslagna regleringen om behörighet för lärare som tidigare behörighetförklarats av en statlig myndighet innebär några ökade kostnader. Konsekvenserna av dessa sistnämnda regleringar innebär i stället att dessa lärare kan få legitimation och att huvudmännen fortsatt kan använda nämnda kategorier i sin verksamhet, vilket bör underlätta huvudmännens möjligheter att leva upp till skollagens krav på legitimerade lärare.

Sverige medlemskap i Europeiska Unionen

Regleringarna berör inte förhållandet till Sveriges medlemskap i Europeiska Unionen på annat sätt än att lärarfrågorna är mycket aktuella för flertalet medlemsländer.

Konsekvenser för jämställdheten

Förslagen bedöms inte medföra några konsekvenser för jämställdheten. Både män och kvinnor omfattas av förslagen på lika villkor.

Ikraftträdande m.m.

Regleringarna föreslås träda i kraft den 1 december 2013.

Antal berörda företag

När det gäller privata organ är det i huvudsak fristående skolor som bedriver grundskola, grundsärskola eller gymnasiesärskola som berörs av regleringarna. Hösten 2012 fanns det 790 fristående grundskolor och 37 fristående grundsärskolor. Hösten 2011 (som är de senaste uppgifterna som finns att tillgå) fanns det 499 fristående gymnasieskolor och 38 fristående gymnasiesärskolor. Storleken på företagen varierar i hög grad.

Tidsåtgång och företagens administrativa kostnader

Se kostnader och andra konsekvenser ovan.

Andra kostnader och förändringar till följd av regleringen

Inga andra kostnader uppstår till följd av regleringarna.

Påverkan på konkurrensförhållanden

Regleringarna påverkar inte företagens konkurrensförhållanden. Möjligt kan företag med många lärare eller förskollärare som inte är legitimerade, utan är anställda med stöd av de föreslagna undantags- eller övergångsbestämmelser, vara mindre attraktiva än företag med många legitimerade lärare respektive förskollärare. Detta är dock möjligt för företagen att påverka, eftersom den nya regleringen inte medför att företagen måste använda sig av icke legitimerad personal.

Övrig påverkan på företagen

Regleringarna får ingen övrig påverkan på företagen.